

ČECHY ZAUJAL DÁNSKÝ MODEL PODPORY VÝVOZU

ZPŮSOB, JAKÝM SE DÁNOVÉ ROZHODLI POMÁHAT EXPORTU, PATŘÍ CELOSVĚTOVĚ MEZI TY NEJÚČINNĚJŠÍ. MŮŽE INSPIROVAT I ČESKOU REPUBLIKU. DÁNOVÉ SJEDNOTILI CELÝ SESTÉM POD JEDINÝ STÁTNÍ ÚŘAD, PŘESOUVAJÍ TAKÉ DIPLOMATY Z EVROPY NA VZDÁLENĚJŠÍ PERSPEKTIVNÍ TRHY.

TEXT: MIROSLAV ČANČÍK, ZÁSTUPCE VELVYSLANCE ČR V KODANI, VE SPOLUPRÁCI S ANDREOU ZEMANOVOU / FOTO: PROFIMEDIA

Řada opatření, která uplatňují Dánové při podpoře svého exportu, již byla přejata i českým ministerstvem zahraničních věcí či ministerstvem průmyslu a obchodu. Další návrhy jsou v současné době analyzovány českými experty. I když je Dánsko poměrně malou zemí s omezeným vývozním potenciálem, patří tento severovýšší stát mezi velmi úspěšné světové vývozců. Pragmatictí Dánové jsou si vědomi faktu, že ekonomický rozvoj je do značné míry, mimo domácí poptávku a investice, závislý právě na exportu zboží a služeb. Objem dánského vývozu dosahuje v současné době 55 procent HDP země, přičemž každé čtvrté pracovní místo v Dánsku je do určité míry spjato s exportním sektorem.

Dánsko se nyní musí stejně jako další ekonomicky vyspělé země, vyrovnávat s vyšší mírou konkurence ve znalostně náročných odvětvích, vyššími produkčními náklady a relativně obtížnějším přístupem na vzdálené trhy. Rostoucí globalizace dává ale zároveň dánské ekonomice příležitost propojit vlastní obchodní zájmy s cíli rozvojové politiky.

VŠECHNO POD JEDNOU STŘECHOU

Na rozdíl od České republiky je podpora exportu v Dánsku řízena a koordinována jediným ministerstvem, a to ministerstvem zahraničních věcí, respektive jednou z jeho čtyř centrálních částí, která bývá označována zkratkou TCD – Trade Council of Denmark. Ve svém portfoliu má TCD nejen podporu vývozu, ale i podporu zahraničních investic, inovací a obchodní politiky. Nalezneme zde tedy sjednocení

zahraničněobchodních agend, které v Česku zajišťují ministerstva zahraničí a průmyslu a obchodu, ale de facto i agentury CzechTrade a CzechInvest. Významným faktorem je rovněž zkušenost, že Dánskou obchodní radu řídí v rámci ministerstva zahraničních věcí další ministr, člen vlády – ministr pro obchod a investice.

Z EVROPY PŘESOUVAJÍ DIPLOMATY DÁL

Výhody, které vycházejí z jednotného řízení podpory exportu, jsou nesporné. Svědčí o tom například velmi pragmatické řešení dánské zahraniční služby. Zahraniční síť zohledňuje v podstatné míře právě ekonomické zájmy země. Zcela zásadní je efektivnost a přínos jednotlivých zastupitelských úřadů Dánska v zahraničí. O tom vypovídají i značné změny, ke kterým došlo v loňském roce, kdy se otevřely celkem čtyři nové dánské diplomatické mise, a to konkrétně velvyslanectví v Nigérii, Kolumbii, Barmě (Myanmaru) a na Filipínách.

Tento krok byl součástí rozsáhlé reformy dánského ministerstva zahraničních věcí, díky němuž by mělo být dosaženo větší efektivity a celkových úspor v hodnotě téměř 200 milionů dánských korun. Dánsko se tak těmito změnami struk-

ture zahraničního zastoupení snaží přizpůsobit měnícímu se světu, kdy se zvyšuje obchodní a politický význam ekonomicky rychle rostoucích zemí. Kromě otevírání nových úřadů v komerčně perspektivních zemích je u Dánska patrná tendence uzavírat diplomatické mise v evropských státech. Před loňskou reformou mělo Dánsko 73 velvyslanectví, z nichž 34 bylo v Evropě. Navrženo bylo proto například uzavření dánských zastupitelských úřadů v Lucembursku, Švýcarsku, Slovinsku, na Slovensku, Kypru a rovněž obchodní kanceláře v Miláně. V tomto ohledu je bezesporu zajímavé srovnání s kroky českého ministerstva zahraničních věcí, které postupuje mnohdy obdobně. Otevřelo například nedávno diplomatické mise v Kolumbii či v Barmě a zároveň také přesunuje pracovníky z evropských zemí do vzdálenějších obchodních oblastí s vysokým ekonomickým potenciálem.

TŘI FORMY PODPORY

Celkem se modernizace struktury dánského ministerstva zahraničí dotkne přítomnosti ve 25 zemích světa. Kromě výše zmíněných zemí dojde ke snížení počtu zaměstnanců například v Rumunsku, Nizozemsku, Albánii, Portugalsku a v Maroku. Oproti tomu však bude posílena

činnost rozhodovacích center v Bruselu, Berlíně, Paříži a Londýně, dánské reprezentace v Číně, Jihoafrické republice, Iráku a dojde i k posílení dánské zahraniční politiky ve vztahu k arktické oblasti.

Pomoc dánským podnikatelům je přítom od 1. ledna 2015 řešena ve třech různých typech zastoupení. Takzvaný full service je kompletní škála obchodního poradenství včetně specializace v celé řadě sektorů. Basic service je omezený počet služeb s nižší mírou specializace. Dále poskytuje dánská diplomacie ad hoc politicko-obchodní poradenství pro konkrétní účely.

Tyto kroky jsou součástí úsilí dánské vlády, které bylo nedávno oficiálně představeno ministerstvem zahraničních věcí. Ze čtyřiceti iniciativ nové vládní strategie na podporu exportu a ekonomické diplomacie je možno opět vybrat řadu příkladů, které se v současné době snaží zavádět i Česká republika.

POMOC CÍLÍ HLAVNĚ NA MENŠÍ PODNIKY

Trade Council of Denmark se stává jednotnou platformou zajišťující veškeré proexportní aktivity. Tento úřad se ukázal jako efektivní a Dánsko jej hodlá dále rozvíjet. V první polovině letošního roku spustí TCD nový integrovaný portál pro vládní programy

PŘED LOŇSKOU REFORMOU MĚLO DÁNSKO 73 VELVYSLANECTVÍ. UVAŽUJE SE PROTO O UZAVŘENÍ ZASTUPITELSKÝCH ÚŘADŮ V LUCEMBURSKU, ŠVÝCARSKU ČI NA SLOVENSKU

Dánskému vývozu slouží od roku 2013 i největší kontejnerová loď světa Majestic Maersk.

na podporu vývozu – eksportguiden.dk, který bude poskytovat dánským firmám relevantní informace o všech státech financovaných programech na podporu exportu.

Zároveň dojde k vyšší optimalizaci spolupráce TCD s dánskými podniky, přičemž hlavní činností by mělo být poskytování takzvaných GPA služeb (Global Public Affairs) neboli politicko-obchodního poradenství. Jde zejména o poskytování informací o konkrétním trhu – obchodně-kulturní zvyklosti, potenciální partneři, legislativa dané země. Toto poradenství již nyní generuje nezanedbatelnou část příjmů TCD a do roku 2020 by podíl služeb GPA na obchodní činnosti měl dosáhnout 40 procent. Každoročně využívá placených služeb TCD zhruba šest tisíc dánských společností.

Hlavní cílovou skupinou nové dánské strategie jsou malé a střední podniky (SME), které představují v této severské zemi více než 95

procent všech firem. Na exportu země se však podílejí jen malou měrou. Vyhledy na růst vývozu SME jsou též mnohem nižší, než je tomu u velkých společností.

LETOS DÁNOVÉ OTESTUJÍ RADY PRO RŮST

V rámci posílení ekonomické diplomacie hodlá vyslat dánské ministerstvo zahraničních věcí na zastupitelské úřady ve vybraných zemích, které představují značný potenciál pro dánské firmy, specializované diplomaty, takzvané ekonomické rady pro růst (growth counsellors). Pilotní projekt, který by měl začít již v letošním roce, uvažuje o třech až pěti zemích a v závislosti na jeho úspěšnosti by Dánsko mohlo rozmístit do zahraničí až 20 těchto odborných diplomatů. Posílená diplomacie bude zřetelnější rovněž v rámci spolupráce s předními inovačními a výzkumnými centry. V současné době má přítom

Dánsko již zřetelnou podporu inovačních aktivit v Mnichově, Šanghaji, v americkém Silicon Valley, v Sao Paulu, Soulu a Dillí.

Za velmi inspirativní lze u Dánska označit vysokou míru provázanosti rozvojové pomoci s obchodními aktivitami. Zastupitelské úřady v některých rozvojových státech budou podle nové vládní strategie fungovat pro dánské podnikatele jako takzvané one-stop shop, to znamená, že poskytnou komplexní poradenský servis. Zároveň díky projektu Danida Business Explorer budou pomáhat firmám nalézat obchodní příležitosti v jednotlivých rozvojových oblastech.

Podle nové vládní strategie je přístup k finančním prostředkům jedním z hlavních klíčů k úspěchu dánských firem na mezinárodním trhu. Záměrem vlády je proto poskytnout firmám větší přístup k možnostem financování, a to jak veřejným, tak soukromým. V tomto směru bude dále expandovat spolupráce s dánskou Exportní úvěrovou agenturou (Eksport Kredit Fonden) a Investičním fondem pro rozvojové země (Investieringsfonden for udviklingslande), který se již podílel na zahraničních investicích do více než 85 rozvojových zemích. Spektrum dánských metod podpory exportu je ještě podstatně širší – jde například o analýzy exportního potenciálu, propagační kampaně, zapojení veřejné diplomacie, posílení regionální spolupráce, aktivní vládní obchodní politiku nebo zřízení zahraničního ekonomického fóra. Jak již bylo zmíněno v úvodu, v mnohém je český model na stejné trajektorii. V řadě dalších opatření by pravděpodobně mohlo být bližší seznámení s dánskou cestou velmi inspirativní. Ne náhodou má menší pětimilionové Dánsko objem exportu na obyvatele téměř o 50 procent vyšší než Česká republika. ■